

EN DEFENSA DA TERRA

MANUEL SOTO

En xuño do ano pasado, baixo o lema *En defensa da Terra*, tivo lugar unha manifestación que xuntou en Santiago milleiros de persoas preocupadas polo deterioro do ambiente en todos os seus ámbitos: a destrución dos ríos polos encoros, as minicentrais, ou os vertidos de augas residuais; a contaminación da atmosfera pola chuvia ácida das térmicas, os vertedeiros incontrolados en combustión, ou o futuro transporte do lixo e a súa incineración en Cerceda; as emisións industriais nos portos e en fábricas como Repsol e Celulosas; a destrución de espazos naturais e perda dos seus valores ecolóxicos pola inadecuada localización de minicentrales e parques eólicos ou polas plantacións de eucaliptos; a contaminación ds rias e a erosión das costas; ou a contaminación difusa procedente do uso de

LARACHA S.O.S MEDIOAMBIENTAL

XOSÉ REGUEIRA

Laracha é un dos sete concellos que compoñen a fértil e fermosa Comarca de Bergantiños. Nela, a maioría da poboación vive, directa ou indirectamente, dá agricultura e a gandería, oficios que dende hai séculos veñen tremando das economías familiares da bisbarra. Como é lóxico, o lugar de residencia desta xente está ubicado no rural, é dicir, en contacto permanente coa natureza. Hoxe, o seu medio de vida está a ser gravemente ameazado por políticas agresivas e polas múltiples formas de contaminación que ten que soportar, entre as que destaca a **INCINERADORA DE ACEITES USADOS E RESIDUOS TÓXICOS E PERIGOSOS DE LENDO**.

O queimador de Lendo (así é coñecido), entrou en funcionamento a principios da presente década nas instalacións da empresa EPICASA, adicada a elaboración de ladrillo. O proceso seguido para a súa implantación foi o de sempre, intentar que se enterara a menos xente posíbel, evitar informar á poboación, presionar aos grupos de oposición, confundir, etc. Aínda así, a cidadanía era consciente de que queimar aceites era un proceso que ía poñer en perigo elementos tan vitais

como a saúde, a natureza e a propia economía, e así o fixo constar nunha exitosa campaña de recollida de sinaturas de oposición á planta. Pero, como en tantos outros casos, as protestas das viciñas e viciños toparon contra os muros do concello e este dou luz verde ao proxecto.

Co tempo, o potencial económico de EPICASA, que daba traballo a un bo número de familias, e o medo a represalias políticas, foron conseguindo que a oposición veciñal se trocara en simples comentarios de taberna. Do mesmo xeito, a indiferencia do resto dos concellos da comarca, aos que afectaba directamente o queimador por múltiples razóns, daba boa conta da dificultade que ía supoñer a loita contra este foco de contaminación. É indignante que os concellos non reaccionaran ante industrias que ameazan enclaves tan vitais coma as marismas de Baldaio (a sete quilómetros) ou mesmo a arteria máis importante de Bergantiños, o Anllóns.

Cando xa parecía que a loita ía ser imposible, a entrada en escea do plan SOGAMA e a campaña de oposición á incineración levantada en todo o país, fixera que o problema de Lendo volve-

ra a un primeiro plano. Xurdiron de novo, voces críticas que ademais de manifestar publicamente a súa oposición ao queimador, informaban dos riscos da incineración en xeral e da de aceites usados e residuos tóxicos e perigosos en particular. Editáronse panfletos, folletos informativos, apareceron artigos en revistas culturais, criáronse círculos de opinión..., e esto, unido á campaña de oposición ao plan da Xunta de Galicia, fixo que a poboación empezase a coñecer de cerca os perigos das DIOXINAS, FURANOS, PCBS, METAIS PESADOS..., souberon dos perigos reais que conlevaba a incineración, da forma que estes produtos se incorporaban á cadea trófica, resumindo, reafirmáronse nas sospeitas que xa tiñan ao principio.

Pouco a pouco, empezaron a circular rumores sobre actividades irregulares na planta, rumores que falaban da incineración de neumáticos (hai miles almacenados na instalación), de bidóns cheos de residuos enterrados a escasos metros do río (afluente do Anllóns), de troitas mortas, de pozas de aceite..., ata de que se queimaban pilas. Así mesmo, algúns operarios da empresa afirmaban que a chimenea non tiña ningún tipo de

agroquímicos e xurros en cantidades abusivas.

Desde a manifestación do ano pasado, os poucos signos de mellora ambiental viñeron en exclusiva do ámbito das administracións locais, concretando-se nos diversos planos comarcais e municipais de xestión do lixo. Os proxectos de reciclaxe e compostaxe do Morrazo, Barbanza, A Coruña e a Illa de Arousa teñen-se consolidado e achan-se nas primeiras fases de aplicación, mentres SOGAMA se adica á experiencias piloto de dúbida garantía científico-técnica e resultados descoñecidos a día de hoxe. Mesmo novos concellos buscan solucións máis ecolóxicas ao tratamento do lixo, a través da compostaxe, como é o caso de Allariz.

Pero fora do eido do lixo, só atopamos indicios de racionalidade na insinuada negativa da administración central á construción do encoro de Sela. Nen as graves irregularidades detectadas nos proxectos e procedementos de

avaliación de impacto ambiental do encoro do Úmia, das liñas de alta tensión de Merza, ou dos parques eólicos do Xistral, nen a rotunda oposición cidadá a eses proxectos, foron suficientes para que a nova Consellería de Meio Ambiente se preocupara, cando menos, de estudar e minimizar os impactos ambientais e sociais. Ao contrario, a Consellería que dirixe Carlos del Álamo convertéu-se nunha simple pero incondicional aliada das empresas e das Consellerías de Industria e de Obras Públicas, como ficou ben claro, por outro lado, ao tomar partido a favor das térmicas ante a divulgación por ADEGA de datos sobre a chuvia ácida procedentes da administración central.

A proliferación desmesurada de parques eólicos, a recuperación do antigo proxecto de PETROVIGO agora para a ría de Arousa, a intención de FENOSA de construír doce novos encoros no Ulla, a vía libre para a entrada de produtos transxénicos na

agricultura, a inexistencia de avances no tratamento dos efluentes residuais, ou o total esquecemento en que se ten a xestión dos xurros agrogandeiros mostran-nos unha serie de problemas que se veñen a sumar aos que arrastamos de vello aínda se resolver, e fan que a mobilización EN DEFENSA DA TERRA sexa máis necesaria que nunca.

Non é o momento para o desánimo senon todo o contrario. As melloras ambientais acadas na xestión dos concellos nesta lexislatura e os cambios que traerán consigo as eleccións en curso levan-nos a afirmar que tanto desmán eclóxico ten o tempo contado. O 6 de xuño, con motivo do Día mundial do medio ambiente, contando co apoio dos colectivos ecoloxistas e doutras organizacións sociais sensíbeis ao deterioro ambiental, daremos cita de novo en Santiago. POLA PAZ E O MEIO AMBIENTE: é o momento de facer ver o noso compromiso.

filtro e que as medidas de seguridade que recollía o proxecto non se puxeron en práctica. Pero, eran únicamente rumores, foi en 1995, coa aparición no espectro político do BNG, cando o tema pasou de ser un simple problema de opinión a un serio problema político. O queimador empezou a encher páxinas nos xornais, a ser tema recorrente nos plenos, incluso motivo de comparecencia no Parlamento. Gran parte dos esforzos dos nacionalistas centráronse en averiguar se os rumores antes mencionados tiñan fundamento, as preguntas nunca tiveron resposta por parte do goberno municipal. Do mesmo xeito, as múltiples propostas presentadas esixindo un maior control sobre a planta mediante comisións nas que participaran os grupos políticos, representantes veciñais, persoal sanitario, etc, ou outros referentes a análises periódicas de augas e contaminación ambiental, incluso de solicitar dos centros hospitalarios a evolución de certas patoloxías na poboación do concello, tiveron, no mellor dos casos, por resposta a expulsión do pleno.

Non obstante, este clima de tensión política, de rumores continuos e a aparición de fotografías que podían demostrar que moitas das sospeitas eran fundadas, obrigaron a que o Concello de

Laracha publicara un bando pretendendo "tranquilizar" á cidadanía, e que o único que conseguiu foi aumentar a desconfianza.

Esta é a situación na que se atopan os habitantes de Laracha, cunha industria perigosa sobre a que non se mantén ningún tipo de control e, por se fora pouco, que acaba de obter o permiso para triplicar a súa capacidade de xestión de acei-

tes usados e residuos tóxicos e perigosos, jaínda recoñecendo que o impacto medio ambiental vai ser moi alto!. Se a situación era xa preocupante, agora é alarmante, cando menos.

O certo é que Laracha, pola súa situación, ten que aturar a INCINERADORA DE LENDO, a futura INCINERADORA DE CERCEDEA, a CENTRAL TÉRMICA DE MEIRAMA, os polígonos de SABÓN e a GRELA, ¿alguén da máis?. Pois sí, o goberno municipal acaba de aceptar de bo grado a proposta de Paco Vázquez (alcalde de La Coruña) de mandarnos as industrias obsoletas e contaminantes, según dixo o alcalde de Laracha" que máis dá se fumegan un pouco". Pero, non é todo, imos ter que sufrir tamén un encoro que vai destruír unha importante superficie de bosque de ribeira, nun río de gran pureza de augas, afluente do Anllóns e cunha rica fauna entre a que destaca o pouco frecuente mexilón de río, e por se faltara algo, contamos tamén co proxecto dun parque eólico, nunha serra fértil e con gran potencialidade agrícola e forestal.

Xa se pode ver que aquí temos de todo, ao mellor o que nos falta é unha nuclear ou algo polo estilo,... mellor non dar ideas.

AYUNTAMIENTO DE LARACHA (LA CORUÑA)

Ante la nota publicada el día 27 de Octubre de 1996, sobre la Fábrica de Lendo, a instancia de la Asamblea Local del B.N.G. de Laracha, fruto de la ignorancia, falta de información y otras circunstancias, la Alcaldía del Ayuntamiento para conocimiento y tranquilidad de la ciudadanía hace público lo siguiente:

- 1º Que por Resolución de la Consellería de Industria y Comercio de Junio de 1992, se autorizó a PROTECCIÓN MEDIO AMBIENTAL, S. L. la gestión de los aceites usados en Galicia, consistentes en la recogida, almacenamiento, tratamiento, transporte y combustión para aprovechamiento energético de los mismos.
- 2º Que por Resolución de la Consellería de Industria y Comercio de Junio de 1994 se autorizó a PROTECCIÓN MEDIO AMBIENTAL, S. L. para realizar la gestión de los residuos MARPOL tipo B y C, consistente en la recogida, almacenamiento, tratamiento y combustión para la producción de vapor.
- 3º Que por Resolución de la Consellería de Industria y Comercio de Junio de 1995 se autorizó a PROTECCIÓN MEDIO AMBIENTAL, S. L. para la gestión de residuos tóxicos y peligrosos, consistente en la recogida y el almacenamiento, en el caso de pilas y acumuladores el almacenamiento y control, recogida, transporte, descarga y almacenamiento en planta de tratamiento y eliminación para los residuos, hidrocarburos pesados, residuos sólidos contaminados con aceites, grasas e hidrocarburos, lodos, aceites, residuos alcalinizados, emulsiones alcalinas, mezclas Agua-Hidrocarburos.
- 4º En Febrero de 1996, presentó en la Consellería de Industria y Comercio: Declaración de carga contaminante 1995 y Programa de Autocontroles para 1996.
- 5º En Febrero de 1996, presentó en la Consellería de Industria y Comercio, los documentos A (Planos de control de recogida) y documento B (Documento de control y seguimiento) con residuos gestionados: Aceites, lodos, hidrocarburos pesados tipo catalítico, mercurio, Agua-Hidrocarburos y residuos sólidos contaminados, de GESTIÓN DE ACEITES USADOS DE 1995.
- 6º En Febrero de 1996, presentó en la Consellería de Industria y Comercio la "MEMORIA ANUAL DE GESTORES DE RESIDUOS PELIGROSOS Y CONTROL DE EMISIONES CORRESPONDIENTES AL 2º SEMESTRE DE 1995".
- 7º En esta Administración consta un informe de Marzo de 1996, emitido por AMBIO, S. A., Entidad colaboradora del Ministerio de Industria, sobre análisis de emisiones gaseosas producidos por la fábrica de Epitafio Campo, S. A.
- 8º Se cuenta en esta Administración de un informe de Octubre de 1996, emitido por AMBIO, S. A. - 2º Control de Análisis de Emisiones Gaseosas producidos por la fábrica de Epitafio Campo, S. A.
- 9º En correspondencia en esta Administración hay un ejemplar de la DECLARACIÓN ANUAL DE PRODUCTOR O GESTOR DE RESIDUOS SÓLIDOS Y PELIGROSOS, de la Dirección del Laboratorio de Medio Ambiente Industrial, de la Dirección General de Industria, de Octubre de 1996.
- 10º Finalmente, se dispone en el Ayuntamiento de informe del mes de Octubre de 1996, emitido por AMBIO, S. A., sobre análisis de aguas residuales de línea efluente de la planta de Lendo, en Laracha, en cuyos conclusiones se dice: El vertido analizado cumple los límites fijados por su calidad más restrictiva (Tabla 3, R.D. 849/86 del D.P.H.).

A la documentación anteriormente indicado hoy que añadió también la "MEMORIA DE GESTIÓN DE ACEITES USADOS Y OTROS RESIDUOS 1991-1995".

Laracha, 8 de Noviembre de 1996
EL ALCALDE
Fdo.: JESÚS RAMA BECERRA